
ХРОНІКА

«ПРОБЛЕМИ ЛІСОВОЇ РЕКУЛЬТИВАЦІЇ ПОРУШЕНИХ ЗЕМЕЛЬ УКРАЇНИ» – МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Проблема лісової рекультивації в останній час набула великого народногосподарського значення, що пояснюється зростанням прояву деструктивних процесів, негативними наслідками, пов'язаними з вилученням земель з використання лісовим та сільським господарством. Для об'єднання зусиль, обміну досвідом із лісової рекультивації України у Дніпропетровському національному університеті була проведена Міжнародна наукова конференція «Проблеми лісової рекультивації порушених земель України».

Для підготовки цієї конференції були створені підготовчі комітети.

Керівництво організаційного комітету у складі:

голови:

ректор Дніпропетровського національного університету, проф. Поляков М. В.,
член-кореспондент НАН України, проф. Травлєєв А. П.;

співголови:

проректор ДНУ, проф. Дронь М. М.,
директор НДІ біології, доц. Кулік А. Ф.,
декан біолого-екологічного факультету, проф. Пахомов О. Є.,
завідувач кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології, проф. Мицик Л. П.,
відповідальні секретарі:
канд. біол. наук Іванько І. А., Горбань В. А.

Організаційний комітет у складі:

Цветкова Н. М., Дубина А. О., Булахов В. Л., Грицан Ю. І., Зверковський В. М., Барановський Б. О., Бобильов Ю. П., Бригадиренко В. В., Косогубова Т. І., Котович О. В., Кульбачко Ю. Л., Масюк О. М., Міхєєв О. В., Нікорич В. А., Нурулліна О. М., Пономаренко О. Л., Хлизіна Н. В., Яковенко В. М., Балалаєв О. К., Якуба М. С., Тупіка Н. П., Чернишенко В. С., Коваленко О. О.

Програмний комітет у складі:

Jose Manuel Resco Espejo (Іспанія), Ray J. G. (Індія), Nevo E. D. (Ізраїль), Вольц П. А. (США), Добровольський Г. В., Карпачевський Л. О., Шоба С. О., Бобров А. О. (Росія), Рейнтам Л. Ю. (Естонія), Ситник К. М., Ружин М. М., Радченко В. Г., Смельянов І. Г., Белова Н. А., Боговін А. В., Вассер С. П., Гассо В. Я., Голубець М. А., Глухов О. З., Гродзинський Д. М., Данилишин Б. М., Дідух Я. П., Єстеревська Л. В., Забалуєв В. О., Кисіль В. І., Медведєв В. В., Мовчан Я. І., Парпан В. І., Ткач В. П., Узбек І. Х., Царик Й. В., Чернобай Ю. М., Чернишенко С. В., Шанда В. І., Шемавнов В. І., Шеляг-Сосонко Ю. Р., Ющук Є. Ю.

Конференція проходила з 19 по 22 вересня 2006 р. у м. Дніпропетровську. В її роботі взяли участь представники Дніпропетровського національного університету, НДІ біології ДНУ, Кордобського університету (Іспанія), Дніпропетровського державного аграрного університету, Національного аграрного університету (Київ), Донецького національного університету, Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, Донецького ботанічного саду НАН України, Закарпатського лісотехнічного коледжу (Хуст), Інституту екології Карпат НАН України (Львів), Дніпровсько-Орільського природного заповідника, Академії митної служби України (Дніпропетровськ), Інституту проблем природокористування та екології НАН України (Дніпропетровськ), Ужгородського національного університету, Мелітопольського державного педагогічного університету, Миколаївського державного гуманітарного університету, Українського НДІ лісового господарства та агролісомеліорації, Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського, ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії ім. О. Н. Соколовського» (Харків), ННЦ «Нікітський ботанічний сад», Дніпропетровського відділення Всеукраїнської екологічної ліги, Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, Науково-методичного центру екологічної безпеки Миколаївського державного гуманітарного університету ім. П. Могили.

У роботі конференції взяло участь 173 науковця. На пленарному засіданні було заслухано доповіді та прийнято резолюцію.

На конференції працювали 6 секцій з питань:

- 1) техногенної біогеоценології;
- 2) фітоценозу як компоненту біогеоценозу;
- 3) охорони та відновлення лісової рослинності та ґрунтів;
- 4) мікроморфології і фізичних властивостей деструктивних лісових ґрунтів;
- 5) клімату як компонента біогеоценозу та біології ґрунтів;
- 6) зооценозу як компонента біогеоценозу.

Пленарне засідання розпочало свою роботу 20 вересня о 10 годині ранку під головуванням ректора Дніпропетровського національного університету, професора М. В. Полякова та член-кореспондента НАН України професора А. П. Травлєєва.

У своєму привітальному слові ректор ДНУ М. В. Поляков підкреслив важливість конференції, привітав учасників конференції, ознайомив з досягненнями Дніпропетровського національного університету в галузі лісової рекультивациі порушених земель.

Член-кореспондент НАН України А. П. Травлєєв свій виступ присвятив висвітленню передумов становлення та розвитку в Дніпропетровському національному університеті та на кафедрі геоботаніки, ґрунтознавства та екології зокрема школи лісової рекультивациі порушених земель.

Дніпропетровський університет тривалий час був головною установою щодо лісової рекультивациі у всьому колишньому СРСР. Нині в Україні Дніпропетровський національний університет знову є головною організацією з проблем лісового ґрунтознавства, лісової рекультивациі, мікроморфології ґрунтів. Комісії в Науковій раді з проблем ґрунтознавства НАН України та в товаристві ґрунтознавців очолюються А. П. Травлєєвим, В. М. Зверковським, Н. А. Біловою.

На пленарному засіданні було заслухано доповіді провідних фахівців з рекультивациі порушених земель українських та закордонних університетів, наукових установ.

Після пленарного засідання розпочали свою роботу 6 секцій, на яких більш детально було розглянуто окремі аспекти лісової рекультивациі порушених земель.

21 вересня відбулася екскурсія на ділянки лісової рекультивациі ДНУ Західного Донбасу та на Присамарський міжнародний стаціонар ДНУ ім. О. Л. Бельгарда, де відбулося заключне засідання, на якому було прийнято резолюцію конференції.

РІШЕННЯ

Міжнародної наукової конференції «Проблеми лісової рекультивациі порушених земель України», Дніпропетровський національний університет, 19–22 вересня 2006 р.

У сучасний період різноманітні гірничопромислові ландшафти у всіх регіонах України займають великі площі. Концентрація техногенних новоутворень і техногенних модифікацій природних комплексів настільки значна, що теза В. І. Вернадського про те, що «людство, взяте в цілому, стає могутньою геологічною силою ... і що перед ним, перед його думкою й працею виникає питання про перебудову біосфери в інтересах людства», стає для сучасної науки та практики невідкладними завданнями.

Ми не маємо право допустити панування великого, але мертвого геологічного кругообігу за рахунок знищення біосфери та її складових елементарних частин – біогеоценозів.

У зв'язку з цим актуальність проблем лісової рекультивациі земель, порушених гірничодобувною промисловістю, неймовірно зростає, і немає рації знижувати темпи роботи в недалекому майбутньому. Завдання природничих наук – розвиток досліджень у техногенних ландшафтах з метою розробки та удосконалення методів запобігання виникненню нових лісових та інших екосистем, вимог до удосконалення культури виробництва з метою збереження природи та людства в цілому.

Для об'єднання зусиль, обміну досвідом з лісової рекультивациі порушених земель на базі Дніпропетровського національного університету була організована міжнародна конференція «Проблеми лісової рекультивациі порушених земель України», яка відбулася 19–22 вересня 2006 р.

У роботі конференції взяли участь: Національна академія наук України (Наукова рада з проблем ґрунтознавства НАН України), Дніпропетровська обласна адміністрація та обласна рада, Кордобський університет (Іспанія), Мелітопольський державний педагогічний університет, Ужгородський, Чернівецький, Запорізький, Криворізький, Харківський, Дніпропетровський аграрний університети, представники держкомлісу.

На конференції були заслухані доповіді, які висвітлили методологічні та методичні питання лісової рекультивациі техногенних ландшафтів. Під час польової екскурсії учасники конференції ознайомилися з результатами роботи щодо лісової рекультивациі Дніпропетровського національного університету в Західному Донбасі.

Учасники конференції одногосно прийняли наступне рішення:

1. Схвалити діяльність комісії Наукової ради з проблем ґрунтознавства НАН України та товариства ґрунтознавців УААН, комісії з лісової рекультивації порушених земель, комісії з мікроморфології ґрунтів, комісії з лісового ґрунтознавства.

2. Схвалити діяльність Дніпропетровського національного університету як головної установи з проблеми «Екологічні основи лісової рекультивації порушених земель в Україні».

3. Звернути особливу увагу (де це необхідно) на важливість пріоритетного проведення лісової рекультивації порушених земель з метою відновлення лісопокритих площ у степовій зоні України.

4. Відмітити позитивну роль керівництва об'єднання «Західний Донбас», яке намагається науково-практичні дослідження проводити таким чином, щоб упереджувати руйнування природних лісових та інших біогеоценозів, добиватися синхронізації діяльності науки й виробництва.

5. Тісно пов'язувати наукову та навчальну роботу студентів із запитамі виробництва.

6. Підтримати Дніпропетровський національний університет у посиленні подальшого виховання спеціалістів у галузі брендингової підготовки фахівців: ґрунтознавців-екологів, геоботаніків-екологів для проведення рекультиваційних та природоохоронних робіт.

7. Особливу увагу звернути на допомогу обласним організаціям у науковому обґрунтуванні та практичній участі в справі виявлення та безпосередньої участі в роботах з рекультивації девостованих земель з подальшим використанням відновлених територій для з'єднання їх з екологічними зеленими мережами, створення заказників та об'єктів природно-заповідного фонду.

8. Взяти активну участь у реалізації 20-річної Програми, затвердженої Лісовим кодексом України, про створення 2,5 млн га штучних захисних лісів на звільнених незручних площах за рахунок скорочення орних земель.

9. Зміцнювати співробітництво із зарубіжними країнами: Кордобським університетом, Індією, Ізраїлем, Китаєм, Польщею, Росією та іншими країнами.

10. Для покращення координаційної роботи просити Наукову раду з проблем ґрунтознавства НАН України створити ряд секцій з проблем охорони ґрунтів, лісових та інших біогеоценозів, з реалізації завдань, пов'язаних з рекультивацією порушених земель, а саме:

- секцію лісового ґрунтознавства;
- секцію лісової рекультивації;
- секцію біології ґрунтів;
- секцію мікроморфології ґрунтів;
- секції хімії та біогеохімії ґрунтів;
- секцію фізики ґрунтів;
- секцію охорони та захисту біогеоценозів;
- секцію словникової термінології;
- секцію комп'ютерних технологій;
- секцію техногенного забруднення біогеоценозів та ґрунтів;
- секцію радіології;
- секцію класифікації ґрунтів;
- секцію картографії;
- секцію нелінійної біогеоценології;
- секцію ґрунтового та біогеоценотичного розмаїття;
- секцію створення замовлених об'єктів природно-заповідного фонду.

11. Видати хроніку наукової конференції, присвяченої лісовій рекультивації порушених земель України, у журналах «Екологія та ноосферологія» і «Ґрунтознавство».

12. Учасники Міжнародної конференції з проблем рекультивації порушених земель висловлюють подяку керівництву Дніпропетровського національного університету, зокрема ректорові ДНУ проф. М. В. Полякову, оргкомітету конференції за добре організовану й професійно підготовлену роботу, знайомство з експериментальними промислово-науковими ділянками (76 га) лісових екосистем на вугільних відвалах, з моніторинговими міжнародними дослідженнями Присамарського біосферного стаціонару ім. О. Л. Бельгарда.

**«PROBLEMS OF FOREST RESTORATION OF DISTURBED TERRITORIES
OF UKRAINE» – INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
DNIPROPETROVSK NATIONAL UNIVERSITY**

Importance for the national economy of the forest restoration is increasing rapidly now. Expansion of the destructive processes and lose of lands for forestry and farming use make the topic extremely actual. For coordination of activities, exchange of experience of scientists from different countries, the special international conference «Problems of forest restoration of disturbed territories of Ukraine» was organized in Dnipropetrovsk National University in 2006. For preparation of the conference special committees were formed.

The organizing committee members were:

Headmen:

Rector of the Dnipropetrovsk National University, Prof. Polyakov M. M.,
Corresponding Member of Ukrainian National Academy of Sciences, Prof. Travleev A. P.

Co-chairmen:

Vice-rector of DNU, Prof. Dron M. M.
Director of Institute for Biology of DNU, Prof. Kulik A. F.,
Dean of the Faculty of Biology and Ecology, Prof. Pahomov O. E.,
Head of the Geobotany, Soil Science and Ecology Department, Prof. Mitsik L. P.

Secretary in charge:

Candidate of biological sciences Ivan'ko I. A., Gorban V. A.

Members:

Baranovsky B. A., Bobyl'ov Ju. P., Brigadirenko V. V., Bulahov V. L., Dubina A. O., Chernyshenko V. S., Gritsan J. I., Khlizina N. V., Kosogubova T. I., Kotovich O. V., Kovalenko A. A., Kulbachko Yu. L., Mas'uk O. M., Miheev O. V., Nikorich V. A., Nurullina O. M., Ponomarenko O. L., Tsvetkova N. M., Tupika N. P., Yakovenko V. M., Yakuba M. S., Zverkovskij V. M.

Program committee:

Jose Manuel Recio Espejo (Spain), Rey J. G. (India), Nevo E. D. (Israel), Volts P. A. (USA), Dobrovol'sky G. V., Dron' N. M., Ruzhin M. M., Shoba S. O., Rejntam L. J. (Estonia), Belova N. A., Bogovin A. V., Vasser S. P., Gasso V. J., Golubets M. A., Gluhov O. Z., Grodzinskij D. L., Danilishin B. M., Diduh Ja. P., Yemelyanov I.G., Jeterevs'ka L. V., Zabalujev V. O., Karpachevskij L. O., Kisel V. I., Medvedev V.V., Movchan Ja. I., Parpan V. I., Radchenko V. I., Sytnik K. M., Tcach V. P., Uzbek I. Kh., Tsarik J. V., Chornobaj J. M., Chernyshenko S. V., Shanda V. I., Shemavnov V. I., Shel'ag-Sosonko J. R., Jushchuk E.J.

The conference took part from 19th to 22th of September 2006 in Dnipropetrovsk. There were participants from the Dnipropetrovsk National University, Ukrainian Ecological Academy of Sciences, Cordoba University (Spain), Dnipropetrovsk State Agrarian University, National Agrarian University (Kyiv), Donetsk National University, Fed'kovich Chernivtsi National University, Donetsk Botanical Garden of the National Academy of Sciences of Ukraine, Transcarpathian Forestry Engineering College (Khust), Carpathian Ecology Institute of the NAS of Ukraine (Lviv), Dnipro-Orel Natural Preservation, Custom Academy of Ukraine (Dnipropetrovsk), Institute of the Nature Management and Ecology Problems of the NAS of Ukraine (Dnipropetrovsk), Uzhgorod National University, Melitopol State Pedagogical University, Mykolajv State Humanitarian University, Forestry and Agricultural Afforestation Scientific Research Biology Institute of Ukraine, Vernadskij Tavrija National University, Sokolovskij Soil Science and Agricultural Chemistry Institute (Kharkiv), Nikitskij Botanical Garden of the Dnipropetrovsk branch of All-Ukrainian Ecological League, Dal East-Ukrainian National University, Guidance Center of the Environmental Safety of the Mogyla State Humanitarian University.

On the whole, 173 scientists participated in the conference.

The conference included six sessions:

- 1) Technogenic biogeocenology;
- 2) Phytocenose as a structural component of forest biogeocenose;
- 3) Protection and reclamation of the forest plants and soils;
- 4) Micromorphology and physical characteristics of the destructive forest soils;
- 5) Climate as a structural component of forest biogeocenose and soils biology;
- 6) Zoocenose as a structural component of forest biogeocenose.

Plenary session started in the morning of 19th of September. Supervisors of this session were rector of the Dnipropetrovsk National University, Prof. Polyakov M. V. and corresponding member of Ukrainian National Academy of Sciences, Prof. Travleev A. P.

In his welcoming speech rector of DNU Polyakov M. V. accentuated the conference's importance and talked about the achievements of Dnipropetrovsk National University in a field of the forest restoration of disturbed territories.

Speech of the Prof. Travleev A. P. was devoted to prerequisites of creation and development of schools on forest restoration of disturbed territories in Dnipropetrovsk National University and, particularly, in the Geobotany, Soil Science and Ecology Department.

Dnipropetrovsk National University proved to be the main forest restoration institution in the USSR for a quite long time. Nowadays DNU is the central organization of Ukraine on the forest soil science, forest restoration and soils micromorphology. Travleev A. P., Zverkovskij V. N., Belova N. A. are the heads of committees of the scientific board on soil science problems of the National Academy of Sciences of Ukraine and Soil Scientists Association.

Leading experts on disturbed territories restoration of universities of Ukraine, Spain and other countries gave speeches in the framework of a plenary session.

In the course of six local sessions there were considered in details some certain problems of the forest restoration of disturbed territories.

In the 21st of September there was conducted a tour to the lands of forest restoration of DNU expedition in the West Donbass Basin and to the Named after A. L. Belgard Prisamarye International Biosphere Station. The final meeting was held in the Biosphere Station, where a conference resolution was accepted.

RESOLUTION
of the International Scientific Conference
«Problems of Forest Restoration of Disturbed Territories of Ukraine»
(19-22 of September 2006)

Nowadays the area of various mining landscapes, that are typical for all regions of Ukraine, is very large. Concentration of new technogenic formations and modifications of natural complexes is extremely high. That's why the words of a famous scientist V. I. Vernadsky: «Humanity as a whole becomes a powerful geological force... and a problem of the biosphere reordering for purposes of human interests becomes more and more important» determines an urgent task for the modern science and practice.

We have no rights to allow the mighty of great, but lifeless geological cycle and destroy biosphere and its elementary parts – biogeocenoses.

An importance of the problem of the restoration of lands (forest lands especially), damaged by the mining industry, is growing rapidly. The main task of the natural sciences is providing an investigation of technogenic landscapes in order to create and to improve methods of forest and other ecosystems recreation, to formulate demands to culture of production aimed to nature protection.

Unanimously all the participants of the conference accepted the following decision:

1. To approve a work of the commissions of the Scientific Council on Soil Science Problems of NAS of Ukraine and Society of Soil Scientists of UAAN, the Commission on Forest Restoration of Disturbed Territories, the Commission on Soil Micromorphology, the Commission on Forest Soil Science.

2. To approve activities of Dnipropetrovsk National University as a main institution on the problem «Ecological principles of the forest restoration of disturbed territories of Ukraine».

3. To draw attention to importance of forest restoration of disturbed territories, directed on renewal of forests in the Ukrainian step zone.

4. To approve a work of the «West Donbass Basin» Association. The company conducts its researches in order to prevent destruction processes in different ecosystems and to synchronize activity of the science and production.

5. To coordinate scientific and academic activity of students with needs of industry.

6. To support Dnipropetrovsk National University in the training of specialists on soil science, geobotany, forest restoration, nature conservation.

7. To provide assistance to regional organizations in finding scientific grounds of environmental protection activity and to participate in practical forest restoration, aimed on usage of renewed territories, their integration into the ecological network, and creation of the wildlife reservation.

8. To take part in the realization of 20-years Program concerned on the creation of the 2,5 millions of hectares of artificial protective forests on the vacant territories used to be plough-lands. The Program was confirmed by the Forest Code of Ukraine.

9. To consolidate collaboration of Dnipropetrovsk National University and educational institutions of Spain, India, Israel, China, Poland, Russia and other countries.

10. To request the Scientific Council on Soil Science Problems of NAS of Ukraine to create a number of sections for protection of soils and forests, restoration of disturbed territories:

- forest soil science;
- forest restoration;
- biology of soils;
- soil micromorphology;
- soil chemistry and biochemistry;
- soil physics;
- ecosystems protection;
- dictionary terminology;
- computer technologies;
- technogenic pollution of ecosystems and soils;
- radiology;
- soil classification;
- cartography;
- non-linear biogeocoenology;
- soil and biogeocoenological diversity;
- natural reserves creation;

11. To publish science conference chronicles, devoted to the problem of forest restoration of disturbed territories of Ukraine, in «Ecology and Noospherology» and «Soil Science» journals.

12. Participants of the International Scientific Conference «Forest restoration of disturbed territories of Ukraine» would like to thank administration of the Dnipropetrovsk National University, particularly rector of DNU Polyakov N. V., organizational committee for good organized and professional work, visits to experimental lots of forest ecosystems on mining fields and A. L. Belgard International Biospheric Station of Prisamarye.

В. А. Горбань,
відповідальний секретар журналу «Екологія та ноосферологія»

І. А. Іванько,
канд. біол. наук, старший науковий співробітник НДІ біології
Дніпропетровського національного університету

В. С. Чернишенко,
аспірант кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології
Дніпропетровського національного університету